

Diagnoza czynników chroniących i ryzyka w Szkole Podstawowej nr 25 im. Kornela Makuszyńskiego

Podstawa prawna opracowania

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, Art. 26
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii

Rok szkolny 2024/25

1. Źródła danych

- Badaniem zostało objętych z klas 4 do 8 w formie formularza forms na lekcjach informatyki. Badanie odnosiło się do zbadania sytuacji uczniów w poszczególnych obszarach.
- Analiza dokumentacji szkolnej (frekwencja, uwagi, osiągnięcia, wpisy do dzienników, analiza dokumentacji specjalistów szkolnych). Do badań wykorzystano metodą sondażu diagnostycznego, a wśród niej technikę ankiety. Badania przeprowadzono on-line za pomocą formularza google.
- Wywiady z wychowawcami i nauczycielami
- Rozmowy z rodzicami podczas zebrań.

Obszar: Relacje i poczucie bezpieczeństwa-

Czynnik chroniący: uczeń czuje się bezpiecznie w szkole .

- ✕ 67 % odpowiedzi uczniów odpowiedziało, że prawie zawsze czują się bezpiecznie w szkole,
- ✕ 8% prawie nigdy nie czują się bezpiecznie.

Czynnik chroniący: dobre samopoczucie w klasie .

- ✕ 46% uczniów lubi swoją klasę
- ✕ 11 % czuje się niepokojnie,
- ✕ 8 % czuje osamotnienie,
- ✕ natomiast 35% zaznaczyło, że nie wie czy w klasie czuje się dobrze.

Czynnik ryzyka: złe samopoczucie w klasie

- ✖ do szkoły z przyjemnością chodzi 8% badanych
- ✖ 34% odpowiedziało, że prawie nigdy nie chodzi z przyjemnością do szkoły.

Miejsca najmniej bezpieczne w szkole to: szatnie, korytarz , 8% szatnie w-f, 9% boiska szkolne i 6% sale lekcyjne

Czynnik chroniący: osoba dorosła w szkole na której można polegać

Na pytanie komu powiesz jeśli miałbyś/miałabyś jakieś trudności w szkole np. zdarzyło się coś niemiłego, ktoś sprawił Ci przykrość lub wyrządził jakąś krzywdę:

- ✖ 42% powiedziałby rodzicom,
- ✖ 36 % przyjaciółom
- ✖ 8 % pedagogowi/psychologowi
- ✖ wychowawcy 10%,
- ✖ 8% nauczycielom,
- ✖ nikomu 19%
- ✖ nie spotykają przykrości w szkole 23% ankietowanych.

Jakie są twoje relacje z nauczycielami

Wnioski i rekomendacje:

*Bardzo ważnym czynnikiem chroniącym jest poczucie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży. Z deklaracji uczniów wynika, że czują się bezpiecznie w szkole. Uczniowie mają przyjaciół i znajomych w szkole i poza nią, których również znają rodzice. Lubią swoją klasę, czują się w niej akceptowani. Należy skierować uwagę na budowanie wśród uczniów wizerunku nauczycieli i innych pracowników szkoły jako osoby, którym warto ufać. Procent uczniów deklarujących, że nie mówią o swoich problemach jest całkiem spory (19%). **Trzeba również zwrócić uwagę na poczucie osamotnienia uczniów w szkole.** Należy podjąć działania, które spowodują poprawę wizerunku nauczycieli i specjalistów w przyszłym roku szkolnym, ponieważ jest to ważny czynnik chroniący/ryzyka.*

Obszar: Doświadczenie przemocy rówieśniczej.

Bycie sprawcą przemocy

- **Czynnik chroniący: nie doświadczanie przemocy oraz posiadanie umiejętności radzenia sobie z nią (nie umiejętności proszenia o pomoc). W odniesieniu do lat ubiegłych uczniowie lepiej radzą sobie z zarządzaniem konfliktem, umieją prosić o pomoc co było największą doświadczaną trudnością na przestrzeni ostatnich lat)**

Deklaracje uczniów w zakresie doświadczania przemocy (brzmienie pytania: Czy kiedykolwiek byłeś ofiarą przemocy):

- ✕ 62% uczniów nie doświadcza wcale,
- ✕ 30% czasami ,
- ✕ rzadko 13%,
- ✕ często 7% .

Na terenie szkoły uczniowie najczęściej spotkali się z nieakceptowanymi zachowaniami takimi jak:

wyzywanie- 71%

Wyśmiewanie i ośmieszanie- 52%

Popychanie -45%

Obmawianie 42%

Robienie zdjęć bez zgody -35%

Kopanie 28%

Bójki 22%

Takie zachowania nie miały miejsca – 22%

Niszczenie rzeczy -17%

Czy często zdarza Ci się popadać w konflikty z innymi osobami?

- 45% prawie nigdy
- Czasami 37%
- 12 % często
- Bardzo często 7%

W sytuacji, kiedy dzieci doświadczają przemocy:

- 35% informuje nauczycieli
- 23 % próbuje łagodzić konflikt
- 34 % unika takich osób
- 33% twierdzi ,ze nie spotkało się z takimi sytuacjami
- 17% nie robi nic

Czy w szkole dostępne są procedury bezpieczeństwa”

- Nie wie 45%
- 38% tak
- Nie 16%

Uczniowie zaproszeni do wskazania pomysłów na poradzenie sobie z przemocą w szkole wskazuje, że dobrym rozwiązaniem byłoby

- ✓ 22% większe konsekwencje dla sprawców przemocy
- ✓ 20% ochrona w szkole
- ✓ 17 % większa ilość zajęć na temat przemocy
- ✓ 15% większe zaangażowanie nauczycieli podczas dyżurów
- ✓ więcej kamer w szkole7%
- ✓ 7% informowanie na temat skutków takich zachowań

Czynnik chroniący: nie doświadczanie cyberprzemocy.

Na pytanie: Czy doświadczyłeś/aś cyberprzemocy wyśmiewania w Internecie, hejtu, izolowania z grup klasowych, nie zapraszania do grup klasowych odpowiedzieli :

- 23 % doświadczyło od innych uczniów ze szkoły
- Nie doświadczyło 62%
- 13% od nieznanych osób spoza szkoły

Wnioski i rekomendacje: W szkole jest stosunkowo znaczny procent uczniów doświadczających przemocy psychicznej. Mniejszy procent doświadcza przemocy fizycznej. Działania w zakresie profilaktyki przemocy rówieśniczej powinny się skupić na rozwiązaniu tego problemu, zważywszy na to, że przemoc psychiczna jest bardzo trudna do diagnozowania. Należy podjąć **działania, które będą budować wśród nauczycieli i specjalistów kompetencje mediacji i rozwiązywania konfliktów**. Wśród uczniów powinniśmy budować poczucie odpowiedzialności za swoje zachowanie i za innych, kształtowanie w uczniach poczucie odpowiedzialności za relacje rówieśnicze, zachęcania do aktywnego reagowania. Należy podjąć działania w zakresie profilaktyki cyberprzemocy, ponieważ uczniowie deklarują, że doświadczali hejtu od osób ze szkoły oraz obcych w stosunku do swojej osoby. Należy dalej kontynuować działania takie jak: warsztaty dotyczące hejtu i konsekwencji z nim związanych.

Obszar: Kontakt z używkami-

Czynnik ryzyka: kontakt z substancjami psychoaktywnymi

Na pytanie: „Miałem/miałam bezpośredni kontakt z: uczniowie odpowiadali:

- z e-papierosami 17%
- papierosami klastycznymi 10%,
 - dopalaczami 6% marihuaną,
 - 0% narkotykami,
 - piwem 16%
 - Wódką 10 %
 - winem 8%
 - innymi wyrobami alkoholowymi 2%,
 - nie miałem kontaktu z wymienionymi używkami 76%

Czynnik chroniący: prowadzenie edukacji na temat mechanizmów uzależnień i zarządzania sytuacjami trudnymi

Czynnik ryzyka: środowisko znajomych ma kontakt z substancjami psychoaktywnymi.

Na pytanie: „Moi znajomi mają bezpośredni kontakt z”: uczniowie odpowiadali:

- ✕ z e-papierosami 38%

- ✕ *papierosami klastycznymi 17%*
- ✕ *dopalaczami 13%*
- ✕ *marihuaną 0%*
- ✕ *narkotykami 0%*
- ✕ *piwem 18%*
- ✕ *wódką 20%*
- ✕ *winem 8%*
- ✕ *nie wiem 6%*

Wnioski i rekomendacje: Bardzo istotnym czynnikiem chroniącym jest brak chęci uczniów do kontaktu z substancjami psychoaktywnymi. Nieduży procent uczniów miało też kontakt z tymi substancjami. Warto utrzymywać tę tendencję w przyszłym roku szkolnym poprzez programy rekomendowane dotyczące substancji psychoaktywnych. Warto dalej propagować zdrowy i wolny od nałogów styl życia poprzez dostarczanie uczniom wiadomości na temat szkodliwości działania papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy itp. oraz upowszechniać informacje o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia dla siebie i członków rodziny.

Obszar: Korzystanie z multimedialnych

Czynnik ryzyka: brak kontroli nad multimediami .

Mam poczucie, że za dużo czasu spędzam przed telefonem, komputer i innymi urządzeniami

- ✓ 17 % Często
- ✓ 34% -Prawie nigdy
- ✓ 50% -czasami

Kiedy muszę wyłączyć komputer, telefon, odejść od innego urządzenia multimedialnego to czuję złość albo niepokój, zaniepokojenie”

- ✓ 50% Prawie nigdy
- ✓ 21% -czasami
- ✓ 6% prawie zawsze
- ✓ 3% często

Wnioski i rekomendacje: Uczniowie zadeklarowali, że całkiem dużo czasu spędzają przed multimediami. Większość uczniów deklaruje, że z łatwością wyłącza komputer, telefon itp. Należy kontynuować kształtowanie właściwego korzystania z mass mediów. Należy dalej realizować uczestnictwo w Dniu Bezpiecznego Internetu, pogadanki na lekcjach informatyki i godzinach wychowawczych, przygotowywanie gazetek ściennych dot. bezpiecznego korzystania z sieci.

✱ **Obszar: Samopoczucie i poczucie przeciążenia**

Czynnik chroniący: poczucie szczęścia, dobre samopoczucie

Co wpływa na ciebie dobrze?

- ✓ Rozwijanie własnych zainteresowań 61%
- ✓ Spędzanie czasu poza domem sport 45%
- ✓ Wsparcie rodziny zaspokajanie moich potrzeb 45%
- ✓ Umiejętność radzenia sobie z emocjami 40%
- ✓ Wiara we własne możliwości 38%
- ✓ Możliwość decydowania o sobie 35%
- ✓ Rozmowy z rówieśnikami 25%
- ✓ Rówieśnicy akceptujący normy zachowania 20%
- ✓ Umiejętność porozumienia się w trudnych sytuacjach 22%
- ✓ Pozytywny klimat w szkole 18%
- ✓ Zasady rodzinne jasne normy 15%

Czynnik ryzyka: występowanie przemęczenia

Czy w szkole czujesz się przemęczony

- ✓ 41% prawie zawsze
- ✓ 28% Często
- ✓ Czasami 22%
- ✓ 8% prawie nigdy

Mam poczucie, że to co robię w szkole jest ważne:

- ✓ 37 % czasami
- ✓ 30% prawie nigdy
- ✓ 20%często
- ✓ 10% zawsze

Zapytano o odczucia uczniów dotyczące życia codziennego

- ✓ 92% czuje w domu kochana,
- ✓ rodzice poświęcają im wolny czas, 24% uważa że nie.
- ✓ 77% często rozmawia z rodzicami o problemach
- ✓ 82% Ma swój zakres obowiązków
- ✓ 79% rodziców ustala w domu zasady zachowania
- ✓ 47% W szkole panuje przyjemna atmosfera
- ✓ 78% Lubi przebywać wśród rówieśników

Analizując wyniki warto skupić się na czynniku ryzyka dotyczącym przemęczenia, dobry klimat w domu i szkole jest czynnikiem chroniącym. Trzeba zastanowić się nad działaniami w tym kierunku np. warsztaty na temat technik relaksacji, zarządzania czasem. Ponad 80% uczniów deklaruje, że potrafi radzić sobie ze stresem oraz ze złością. Jest to ważny czynnik chroniący, który w dalszym ciągu należy wzmacniać poprzez np. warsztaty dotyczące umiejętności radzenia sobie ze stresem i złością. Umiarkowane są wyniki dotyczące dobrej atmosfery w szkole. Działaniami jakie można podjąć to organizacja grupowych projektów, które wymagają współpracy i wspólnego rozwiązywania problemów. Tworzenie reguł, które promują szacunek i akceptację wobec innych.

Stosunek do nauki

Czynnik chroniący: pozytywny stosunek do nauki, zainteresowanie i troska o uczniów

Czy jestem dobrym uczniem odpowiedziało

- ✓ Często 39%
- ✓ 34 % Prawie zawsze
- ✓ 28% czasami

✓ 5% Prawie nigdy

Czuję że ludzie w mojej szkole troszczą się o mnie

43 % Czasami

19 % często

6 % Prawie zawsze

33% Prawie nigdy

W szkole jestem traktowany z szacunkiem :

33 % Czasami

33 % często

18 % Prawie zawsze

16% Prawie nigdy

Wnioski i rekomendacje: Ważnym czynnikiem jest również pozytywny stosunek do nauki. W bieżącym roku szkolnym zaplanować działania związane z budowaniem w klasie relacji opartych na wzajemnym szacunku, szacunku do własnych i cudzych granic, oraz przestrzeni porozumienia.

Obszar: Samoocena Czynniki chroniący: lubię siebie, czuje się akceptowany,

Na pytanie: czy lubię siebie odpowiedzieli:

✕ 20 % Czasami

✕ 23 % często

✕ 43 % Prawie zawsze

✕ 12% Prawie nigdy

W mojej szkole mogę naprawdę być sobą

✕ 33 % Czasami

✕ 23 % często

✕ 17 % Prawie zawsze

✕ 27% Prawie nigdy

Wnioski i rekomendacje:

- ✓ Zaplanować działania związane z budowaniem w klasie relacji opartych na wzajemnym szacunku do własnych i cudzych granic oraz przestrzeni do porozumienia odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy.
- ✓ Organizacja grupowych projektów, wymagających współpracy i wspólnego rozwiązywania problemów, które dostarczą okazji do przeżycia sukcesu.
- ✓ Stwarzanie okazji uczniom do bezpośredniego kontaktu rówieśniczego, budowanie przestrzeni szkolnej zmierzającej do rozmów, ograniczanie korzystanie z multimediiów; organizowanie stref relaksu w szkole, przerw na lekturę oraz strefy ciszy dla uczniów, którzy potrzebują spędzać przerwy w ograniczonym dostępie do nadmiarów sensorycznych.
- ✓ Należy dalej realizować uczestnictwo w Dniu Bezpiecznego Internetu, pogadanki na lekcjach informatyki i godzinach wychowawczych, przygotowywanie gazetek ściennych dot. bezpiecznego korzystania z sieci. kontynuować działania takie jak: warsztaty dotyczące hejtu i konsekwencji z nim związanych;